

РЕПУБЛИКА СРПСКА

НАЦРТ

**ЗАКОН
О ПОСЕБНОМ РЕГИСТРУ
И ЈАВНОСТИ РАДА НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА**

Бања Лука, март 2023. године

Нацрт

ЗАКОН О ПОСЕБНОМ РЕГИСТРУ И ЈАВНОСТИ РАДА НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Члан 1.

Овим законом оснива се посебан Регистар непрофитних организација основаних у Републици Српској које финансијски или на други начин помажу страни субјекти као агенте страног утицаја (у даљем тексту: Регистар), уређују услови и начин обезбјеђења јавности рада, те прописују друга питања у вези са радом тих организација.

Члан 2.

(1) Под непрофитним организацијама подразумијевају се удружења и фондације, као и стране и међународне невладине организације основане и регистроване у Републици Српској у складу са Законом о удружењима и фондацијама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 52/01 и 42/05), које у цијелости или дјелимично финансирају друге државе, њихови органи или њихови овлаштени заступници, међународне и стране организације, страни држављани или регистроване невладине организације које се финансирају из иностранства.

(2) Под страним субјектом подразумијева се влада, извршни орган друге државе или страна политичка странка, физичко лице које нема држављанство Босне и Херцеговине и пребивалиште у Босни и Херцеговини или правно лице или група правних лица која је организована по прописима друге државе или која има сједиште у другој држави.

(3) Влада друге државе означава извршни орган власти сваке државе осим Босне и Херцеговине.

(4) Страна политичка странка означава сваку политичку странку регистровану по прописима друге државе.

Члан 3.

(1) Политичко дјеловање непрофитних организација у смислу овог закона подразумијева учешће у предизборној кампањи политичких странака и кандидата, прикупљање средстава за политичке странке и кандидате, финансирање кандидата, односно политичких странака и спровођење политичке активности ради формирања јавног мњења ради постизања политичких циљева.

(2) Политичка активност означава сваку активност према органима, институцијама или изабраним представницима Републике Српске или представницима Републике Српске у институцијама Босне и Херцеговине у смислу формулисања, усвајања или измјене прописа и политике Републике Српске или у смислу политичког и јавног интереса.

(3) У смислу ст. 1. и 2. овог члана, непрофитним организацијама није дозвољено политичко дјеловање нити обављање политичке активности.

Члан 4.

Политичким дјеловањем у смислу овог закона не сматра се дјеловање у области науке, културе, социјалне и здравствене заштите, спорта, заштите потрошача, заштите права националних мањина и лица са инвалидитетом, заштите животне средине, борбе против корупције, филантропије, волонтерства и информисања.

Члан 5.

Материјали непрофитних организација који се објављују путем електронских медија, информационих и телекомуникационих мрежа или се на други начин дистрибуишу морају имати ознаку непрофитне организације.

Члан 6.

У Регистар се уписују подаци за непрофитне организације, и то:

- 1) име, презиме и адреса, односно назив и сједиште оснивача,
- 2) оснивачки акт и рјешење о упису издато од надлежног органа,
- 3) статут,
- 4) органи непрофитне организације.

Члан 7.

Регистар непрофитних организација води Министарство правде.

Члан 8.

(1) Непрофитна организација подноси пријаву Министарству правде на обрасцу пријаве, који прописује министар.

(2) Пријава се подноси у року од петнаест дана од дана регистрације код надлежног органа.

(3) Подносилац пријаве обавезан је о свим промјенама у свом дјеловању доставити допуну пријаве у року од 30 дана од дана настанка промјене.

Члан 9.

Ако се у поступку подношења или допуне пријаве утврди да је пријава или допуна непотпуна, примијениће се правила општег управног поступка.

Члан 10.

(1) Подаци уписани у Регистар, као и документација на основу које се упис врши мора бити доступна и дата на увид надлежном инспекцијском органу.

(2) Министарство правде, на захтјев органа Републике Српске или надлежног одбора Народне скупштине Републике Српске, доставља информације о стању у Регистру.

Члан 11.

(1) Непрофитна организација обавезна је да Министарству правде достави полугодишњи и годишњи финансијски извјештај са назнаком уплатиоца, висине дозначених средстава, врсте и износа накнаде и прихода изражених у новцу или другој вриједности, као и извјештај о утрошку средстава.

(2) Министарство правде Пореској управи доставља финансијски извјештај ради контроле финансијског пословања.

Члан 12.

Надзор над законитошћу рада непрофитне организације врши надлежни инспекцијски орган.

Члан 13.

Редован инспекцијски надзор над законитошћу рада непрофитне организације врши се једном годишње.

Члан 14.

Изузетно, ванредни инспекцијски надзор над законитошћу рада непрофитне организације спроводи се по представкама грађана, правних лица, јавно доступних информација, органа Републике Српске или на захтјев надлежног одбора Народне скупштине Републике Српске.

Члан 15.

У случају да непрофитна организација дјелује супротно одредбама овог закона, министар правде подноси захтјев надлежном суду за забрану обављања рада сходно одредбама Закона о удружењима и фондацијама Републике Српске.

Члан 16.

У случају да непрофитна организација у свом дјеловању поступа супротно Уставу Републике Српске и прописима Републике Српске, односно када дјелује као агент страног утицаја на штету индивидуалних и других права грађана или подстиче на насиље, користи говор мржње или подстиче вјерску или другу нетрпељивост с циљем постизања политичких циљева или уколико Пореска управа утврди неправилности у финансијском пословању, Министарство правде покреће поступак код надлежног суда за забрану обављања рада, као и поступак против одговорних лица у складу са Кривичним закоником Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 64/17, 104/18 – Одлука Уставног суда Републике Српске, 15/21 и 89/21).

Члан 17.

На питања која нису прописана овим законом, примјењују се одредбе Закона о удружењима и фондацијама Републике Српске.

Члан 18.

Новчаном казном од 1.000 КМ до 5.000 КМ казниће се за прекршај непрофитна организација, која:

- 1) не обиљежи промотивни материјал у складу са чланом 5. овог закона,
- 2) не поднесе пријаву или приликом подношења пријаве или допуне пријаве дâ нетачан податак у вези са уписом у Регистар из члана 6. овог закона,
- 3) не достави допуну пријаве о извршеним промјенама у року прописаном у члану 8. став 3. овог закона,
- 4) не достави финансијски извјештај из члана 11. овог закона.

Члан 19.

(1) Министарство правде успоставиће Регистар у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

(2) Министар правде ће у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона прописати образац пријаве из члана 8. став 1. овог закона.

Члан 20.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број:
Датум:

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Ненад Стевандић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ
НАЦРТА ЗАКОНА О ПОСЕБНОМ РЕГИСТРУ
И ЈАВНОСТИ РАДА НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у Амандману XXXII т. 5), 6) и 17) на члан 68. Устава Републике Српске којим је прописано да Република уређује и обезбјеђује остваривање и заштиту људских права и слобода, својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине, правни положај предузећа и других организација, њихових удружења и комора, економске односе са иностранством, који нису пренесени на институције Босне и Херцеговине, тржиште и планирање, те финансирање остваривања права и дужности Републике.

II УСКЛАЂЕНОСТ СА УСТАВОМ, ПРАВНИМ СИСТЕМОМ И ПРАВИЛИМА НОРМАТИВНОПРАВНЕ ТЕХНИКЕ

Према Мишљењу Републичког секретаријата за законодавство број: 22.02-020-888/23 од 23. марта 2023. године, уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 31. став 2. Устава Републике Српске у којем је прописано да је забрањено политичко организовање и дјеловање усмјерено на угрожавање демократије, нарушавање интегритета Републике, кршење Уставом зајамчених слобода и права и распиривање националне, расне или вјерске мржње и нетрпељивости. Такође, у Амандману XXXII т. 5. и 18. на члан 68. Устава Републике Српске одређено је да Република уређује и обезбјеђује остваривање односа од интереса за Републику и остваривање и заштиту људских права и слобода, док је чланом 70. став 1. тачка 2) Устава прописано да Народна скупштина доноси законе, друге прописе и опште акте.

Као разлог за доношење овог закона, обрађивач је навео околност да до данас посебним законом није уређена област јавности рада непрофитних организација, њихово политичко дјеловање, објављивање финансијских извјештаја, вођење пословних књига, као и надзор над законитошћу рада и остале одредбе о раду непрофитних организација.

Републички секретаријат за законодавство упутио је одређене сугестије како би се допринијело прецизнијем садржинском одређењу појединих одредаба Нацрта закона.

Обрађивач је у Образложењу Нацрта закона истакао да је Нацрт јавности доступан посредством службене интернет странице Министарства правде.

Будући да постоји уставни основ за доношење овог закона, као и да је усаглашен са Правилима за израду закона и других прописа Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 24/14), мишљење је да се Нацрт закона о Посебном регистру и јавности рада непрофитних организација може упутити Влади Републике Српске на разматрање.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Према мишљењу Министарства за европске интеграције и међународну сарадњу број 17.03-020-893/23 од 23. марта 2023. године, након увида у прописе Европске уније и анализе Нацрта закона о посебном регистру и јавности рада непрофитних организација, нису установљени секундарни обавезујући извори права ЕУ релевантни за предмет уређивања достављеног нацрта. Због тога у Изјави о усклађености стоји оцјена „Непримјењиво“.

Указује се обрађивачу да предметну материју дијелом регулише Савјет Европе посредством Препоруке *CM/Rec(2007)14* Комитета министара државама чланицама о правном статусу невладиних организација у Европи¹.

IV РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о удружењима и фондацијама Републике Српске уредио је питања оснивања, поступак регистрације, унутрашњу организацију и престанак рада, с тим да област јавности рада није регулисао. Република Српска до данас није уредила посебним законом област јавности рада непрофитних организација, њихово политичко дјеловање, објављивање финансијских извјештаја, вођење пословних књига као и надзор над законитошћу рада и остале одредбе о раду непрофитних организација.

Непостојањем закона којим се прописује област јавности рада непрофитних организација, њихово политичко дјеловање, објављивање финансијских извјештаја, вођење пословних књига као и надзор над законитошћу рада и остале одредбе о раду непрофитних организација, стварају се претпоставке за урушавање правног система и уставног уређења Републике Српске и чине штетне посљедице на рад органа и организација Републике Српске.

V ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

Чланом 1. прописује се оснивање посебног Регистра непрофитних организација основаних у Републици Српској које финансијски или на други начин помажу страни субјекти и уређују услови и начин обезбјеђења јавности рада и прописују друга питања везана за рад тих организација.

Чланом 2. прописује се шта се у смислу овог закона сматра непрофитном организацијом, страним субјектом, владом друге државе и страном политичком странком. Тако се под непрофитним организацијама подразумевају удружења и фондације, као и стране и међународне невладине организације основане и регистроване у Републици Српској у складу са Законом о удружењима и фондацијама Републике Српске, које у цијелости или дјелимично финансирају друге државе, њихови органи или њихови овлаштени заступници, међународне и стране организације, страни држављани или регистроване невладине организације које се финансирају из иностранства. Под страним субјектом подразумева се влада, извршни орган друге државе или страна политичка странка, физичко лице које нема држављанство Босне и Херцеговине и пребивалиште у Босни и Херцеговини или правно лице или група правних лица која је организована по прописима друге државе или која има сједиште у

---

¹ *Recommendation CM/Rec(2007)14 of the Committee of Ministers to member states on the legal status of non-governmental organisations in Europ*

другој држави. Влада друге државе означава извршни орган власти сваке државе осим Босне и Херцеговине, а страна политичка странка означава сваку политичку странку регистровану по прописима друге државе.

Чланом 3. прописује се шта се сматра политичким дјеловањем и политичким активностима непрофитних организација. У том смислу, под политичким дјеловањем подразумијева се учешће у предизборној кампањи политичких странака и кандидата, прикупљање средстава за политичке странке и кандидате, финансирање кандидата, односно политичких странака и спровођење политичке активности с циљем формирања јавног мњења ради постизања политичких циљева, а политичка активност означава сваку активност према органима, институцијама или изабраним представницима Републике Српске или представницима Републике Српске у институцијама Босне и Херцеговине у смислу формулисања усвајања или измјене прописа и политике Републике Српске или у смислу политичког и јавног интереса. Непрофитним организацијама није дозвољено обављање политичке активности нити политичко дјеловање.

Чланом 4. прописује се да се политичким дјеловањем у смислу овог закона не сматра дјеловање у области науке, културе, социјалне и здравствене заштите, спорта, заштите потрошача, заштите права националних мањина и лица са инвалидитетом, заштите животне средине, борбе против корупције, филантропије, волонтерства и информисања.

Чланом 5. прописује се да штампани материјали непрофитних организација који се објављују путем електронских медија, информационах и телекомуникационих мрежа или се на други начин дистрибуишу морају имати ознаку непрофитне организације.

Чланом 6. прописује се да се у Регистар уписују подаци за непрофитне организације, и то: име, презиме и адреса, односно назив и сједиште оснивача, оснивачки акт и рјешење о упису издато од надлежног органа, статут и органи непрофитне организације.

Чланом 7. прописује се да Регистар непрофитних организација води Министарство правде.

Чланом 8. прописује се да непрофитна организација подноси пријаву Министарству правде на обрасцу пријаве, који прописује министар. Пријава се подноси у року од петнаест дана од дана регистрације код надлежног органа. Подносилац пријаве обавезан је о свим промјенама у свом дјеловању доставити допуну пријаве у року од 30 дана од дана настанка промјене.

Чланом 9. прописује се да ако се у поступку подношења или допуне пријаве утврди да је пријава или допуна непотпуна, примијениће се правила општег управног поступка.

Чланом 10. прописује се да подаци уписани у Регистар, као и документација на основу које се упис врши морају бити доступни и дати на увид надлежном инспекцијском органу, а Министарство правде на захтјев органа Републике Српске или надлежног одбора Народне скупштине Републике Српске доставља информације о стању у Регистру.

Чланом 11. прописује се да је непрофитна организација обавезна Министарству правде доставити полугодишњи и годишњи финансијски извјештај са назнаком уплатиоца, висине дозначених средстава, врсте и износа накнаде и прихода изражених у новцу или другој вриједности, као и извјештај о утрошку средстава. Министарство

правде с циљем вршења инспекцијског надзора финансијски извјештај доставља Пореској управи.

Чланом 12. прописује се да надзор над законитошћу рада непрофитне организације врши надлежни инспекцијски орган.

Чланом 13. прописује се да се редовни инспекцијски надзор над законитошћу рада непрофитне организације врши једном годишње, а члан 14. да се изузетно ванредни инспекцијски надзор над законитошћу рада непрофитне организације спроводи по представкама грађана, правних лица, јавно доступних информација, органа Републике Српске или на захтјев надлежног одбора Народне скупштине Републике Српске.

Чланом 15. прописује се да у случају да непрофитна организација дјелује супротно одредбама овог закона, министар правде подноси захтјев надлежном суду за забрану обављања рада сходно одредбама Закона о удружењима и фондацијама Републике Српске.

Чланом 16. прописује се да у случају да непрофитна организација у свом дјеловању поступа супротно Уставу Републике Српске и прописима Републике Српске на штету индивидуалних и других права грађана или подстиче на насиље, користи говор мржње или подстиче вјерску или другу нетрпељивост с циљем постизања политичких циљева или уколико Пореска управа утврди неправилности у финансијском пословању, Министарство правде покреће поступак за забрану обављања рада, као и поступак против одговорних лица у складу са Кривичним закоником Републике Српске.

Чланом 17. прописује се да се на питања која нису прописана овим законом примјењују одредбе Закона о удружењима и фондацијама Републике Српске.

Чланом 18. прописују се прекршајне одредбе.

Чланом 19. прописује се обавеза Министарства правде о успостави Регистра у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона, као и доношење обрасца за пријаву.

Чланом 20. прописује се ступање на снагу закона.

VI ПРОЦЈЕНА УТИЦАЈА ЗАКОНА, ДРУГИХ ПРОПИСА И ОПШТИХ АКТА НА УВОЂЕЊЕ НОВИХ, ИЗМЈЕНУ ИЛИ УКИДАЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ ФОРМАЛНОСТИ КОЈЕ ОПТЕРЕЂУЈУ ПРИВРЕДНО ПОСЛОВАЊЕ

Према мишљењу Министарства привреде и предузетништва број Број: 18.06-020- 887/23 од 23.03.2023. године, увидом у Нацрт закона о посебном регистру и јавности рада непрофитних организација и у попуњен Образац 1. процјене утицаја прописа, Министарство привреде и предузетништва, констатује да је обрађивач спровео сљедеће методолошке радње процјене утицаја прописа:

Како обрађивач наводи, предметна област до сада није била нормативно регулисана, а уочен је проблем непостојања јавности рада непрофитних организација, њиховог политичког дјеловања, објављивања финансијских извјештаја, итд, а које финансирају или на други начин помажу страни субјекти. Циљ који се жели постићи доношењем овог нацрта је повећање транспарентности рада непрофитних организација.

Обрађивач наводи да Нацрт закона нема утицај на републички буџет и буџете јединица локалне самоуправе, исто тако наводи да нема утицаја на социјалну компоненту нити утицаја на животну средину. У вези са процјеном утицаја

формалности, Нацрт закона уводи једну нову формалност Пријава за упис у Регистар података о непрофитној организацији.

У погледу процеса консултација, обрађивач наводи да су спроведене интересорне консултације. За примјену закона одговорно је Министарство правде, а обрађивач наводи да ће контролу вршити надлежни контролни органи.

Министарство привреде и предузетништва утврдило је да је обрађивач приликом спровођења процеса процјене утицаја прописа поступио у складу с Одлуком о процјени утицаја прописа.

VII УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ И КОНСУЛТАЦИЈЕ У ИЗРАДИ ЗАКОНА

У складу са чланом 36. став 1. тачка 9) Пословника о раду Владе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 123/18) и Смјерницама за консултације у изради прописа и других општих аката („Службени гласник Републике Српске“, број 86/22) обрађивач Нацрта утврдио је да је овај закон од интереса за јавност.

VIII ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ЕКОНОМСКА ОПРАВДАНОСТ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна додатна финансијска средства из буџета Републике Српске.